

Zarządzenie nr 221/WFE/2022
Burmistrza Skarszew

z dnia 8 listopada 2022 roku

w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych projektu Uchwały Rady Miejskiej w Skarszewach ws. przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2023 r.

Na podstawie art. 30 ust.1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2022 r. poz. 559 z późn. zm.) oraz Uchwały Nr XVI/137/2019 Rady Miejskiej w Skarszewach z dnia 19 grudnia 2019 r. w sprawie określenia szczegółowego sposobu konsultowania z radami działalności pożytku publicznego lub organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie projektów aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji, zarządza się, co następuje:

§ 1

1. Zarządzam przeprowadzenie konsultacji z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, zwanych dalej konsultacjami, dotyczących projektu uchwały Rady Miejskiej w Skarszewach ws. *przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2023 r.*, w okresie od dnia **8 listopada 2022 r.** do dnia **15 listopada 2022 r.**
2. Przedmiotem konsultacji jest projekt Uchwały Rady Miejskiej w Skarszewach ws. *przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2023 r.*
3. Celem konsultacji jest zbieranie uwag, opinii i propozycji dotyczących ww. projektu dokumentu.

§ 2

Konsultacje prowadzone będą z wykorzystaniem następujących form:

1. Zbierania uwag w formie papierowej i elektronicznej z wykorzystaniem formularza konsultacyjnego, którego wzór stanowi załącznik nr 1 do Zarządzenia. Wypełnione formularze można dostarczyć:
  - a) drogą elektroniczną na adres: katarzyna.nowak@skarszewy.pl – wpisując w tytule: *konsultacje ws. Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2023 r.*
  - b) drogą korespondencyjną na adres: Urząd Miejski w Skarszewach, pl. Gen. Hallera 18, 83-250 Skarszewy, z dopiskiem: *konsultacje ws. Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2023 r.*, bezpośrednio do skrzynki listowej umieszczonej przy bocznym wejściu do Urzędu Miejskiego w Skarszewach od strony Placu Zamkowego.
  - c) zbierania uwag w formie telefonicznej pod numerem: 58 588 22 01

§ 3

Przedmiot konsultacji, tj. projekt uchwały Rady Miejskiej w Skarszewach ws. *uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2023 r.* wraz z formularzem konsultacyjnym zostaną udostępnione od dnia rozpoczęcia konsultacji:

- w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy <https://bip.skarszewy.pl/bip> w zakładce „**Org. Pozarządowe**”;
- na stronie internetowej www.skarszewy.pl w zakładce „**NGO/Informacje**”;
- w Urzędzie Miejskim w Skarszewach pod adresem, pl. Gen. Hallera 18, 83-250 Skarszewy, pokój nr 28, w godzinach pracy Urzędu Miejskiego w Skarszewach.

§ 4

Wykonanie Zarządzenia powierza się Naczelnikowi Wydziału Funduszy Europejskich.

§ 5

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Z-CA BURMISTRZA

CECYLIA HINZ

Załącznik nr 1 do Zarządzenia nr 221/WFE/2022 Burmistrza Skarszew z dnia 4 marca 2022 r. w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych projektu uchwały Rady Miejskiej w Skarszewach ws. uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2023 r.

FORMULARZ ZGŁASZANIA UWAG
do projektu uchwały Rady Miejskiej w Skarszewach ws. uchwalenia Gminnego
Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii na 2023 r.

IMIE I NAZWISKO LUB NAZWA PODMIOTU
DANE KONTAKTOWE OSOBY LUB PODMIOTU

TREŚĆ UWAGI WRAZ Z UZASADNIENIEM
<p>Tytuł rozdziału:</p> <p>Strona:</p> <p>Obecny zapis:</p> <p>Proponowany zapis:</p> <p>Uzasadnienie zmian:</p>

Wyrażam zgodę na przetwarzanie moich danych osobowych zawartych w niniejszym formularzu w celu przeprowadzenia konsultacji dotyczących projektu uchwały Rady Miejskiej w Skarszewach ws. uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2023 r., a także do sporządzenia podsumowania z poszczególnych form konsultacji, opublikowanego następnie na odpowiedniej stronie BIP Urzędu Miejskiego w Skarszewach.

.....
Podpis

KLAUZULA INFORMACYJNA DOT. PRZETWARZANIA DANYCH OSOBOWYCH

Na podstawie art. 13 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych „RODO”), informujemy o zasadach przetwarzania Pani/Pana danych osobowych oraz o przysługujących Pani/Panu uprawnieniach:

1. Administratorem danych osobowych jest Burmistrz Skarszew, Pl. Gen. J. Hallera 18, 83-250 Skarszewy, tel: 58 588 22 01, e-mail: skarszewy@skarszewy.pl
2. Dane kontaktowe Inspektora Ochrony Danych, e-mail: iod@skarszewy.pl
3. Administrator przetwarza dane osobowe na podstawie art. 6 ust. 1 lit. a oraz e) RODO w związku z wykonywaniem zadania realizowanego w interesie publicznym oraz art. 5a ust. 1 i w Ustawy z dnia 8 marca 1990 o samorządzie gminnym oraz Uchwały Nr XVI/137/2019 Rady Miejskiej w Skarszewach z dnia 19 grudnia 2019 r.
4. Pani/Pana dane osobowe przetwarzane są w celu przeprowadzenia konsultacji społecznych projektu Uchwały Rady Miejskiej w Skarszewach ws. przyjęcia nowego Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2022 r
5. Odbiorcami Pani/Pana danych osobowych mogą być organy władzy publicznej oraz podmioty wykonujące zadania publiczne lub działające na zlecenie organów władzy publicznej, w zakresie i w celach, które wynikają z przepisów powszechnie obowiązującego prawa oraz inne podmioty, które na podstawie stosownych umów podpisanych z Administratorem przetwarzają dane osobowe.
6. Dane osobowe będą przechowywane przez okres niezbędny do realizacji celów określonych w pkt. 4., a po tym czasie przez okres oraz w zakresie wymagany przez przepisy powszechnie obowiązującego prawa.
7. W związku z przetwarzaniem Pani/Pana danych osobowych przysługują Pani/Panu następujące uprawnienia:
  - prawo dostępu do danych osobowych, w tym prawo do uzyskania kopii tych danych,
  - prawo do żądania sprostowania (poprawiania) danych osobowych,
  - prawo do żądania usunięcia danych osobowych (tzw. prawo do bycia zapomnianym),
  - prawo do żądania ograniczenia przetwarzania danych osobowych,
  - prawo do przenoszenia danych,
  - prawo sprzeciwu wobec przetwarzania danych,w zakresie, w jakim zostało to określone w RODO.
8. Przysługuje Pani/Panu prawo wniesienia skargi do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych.
9. Podanie przez Panią/Pana danych osobowych jest obowiązkowe w sytuacji gdy przesłanką przetwarzania danych osobowych stanowi przepis prawa.
10. Dane nie będą przekazywane do państwa trzeciego.
11. Pani/Pana dane osobowe nie będą przetwarzane w sposób zautomatyzowany i nie będą profilowane.

.....
Podpis

Załącznik nr 2 do Zarządzenia nr 221/WFE/2022 Burmistrza Skarszew z dnia 4 marca 2022 r. w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych projektu uchwały Rady Miejskiej w Skarszewach ws. uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2022 r.

Uchwała Nr
Rady Miejskiej w Skarszewach
z dnia ... listopada 2022 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2023 r.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2022 r. poz. 559 ze zm.) oraz art. 1, art. 4¹ ust. 1, 2, 5, art. 9³ ust. 4, art. 18² ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz.U. 2021 r. poz. 1119 ze zm.) oraz z art. 10 ust.1, 2, 2a, 2b ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz.U. 2020 r. poz. 2050 ze zm.), Rada Miejska w Skarszewach uchwała, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się do realizacji nowy Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2023 rok w brzmieniu stanowiącym załącznik do w/w uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Skarszew.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2023 r. i obowiązuje do 31 grudnia 2023 r.

UZASADNIENIE

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2023, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały, jest kontynuacją działań realizowanych w latach poprzednich. Określa zadania własne gminy, zgodnie z art. 4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz zadania własne gminy w obszarze profilaktyki i terapii narkomanii zapisane w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

Realizacja wymienionych w ustawach zadań prowadzona jest w postaci gminnego programu uchwalanego corocznie przez radę miejską. Przepisy do wymienionych powyżej ustaw stanowią, iż źródłem finansowania programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, jak również programu przeciwdziałania narkomanii są opłaty z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, jak również przychodów z opłat z tytułu zaopatrzenia w napoje alkoholowe w opakowaniach o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml.

Mając na uwadze podobny zakres zadań do realizacji oraz sposób finansowania obu programów, zgodnie z powyższymi ustawami, przyjmuje się jeden wspólny Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2023, który w sposób kompleksowy podejmuje problemy z obszaru uzależnień od napojów alkoholowych i innych środków psychoaktywnych, jak również zadania z zakresu profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym.

Projekt Uchwały Rady Miejskiej w Skarszewach w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2023 r. poddano konsultacjom społecznym zgodnie z Uchwałą Nr XVI/137/2019 Rady Miejskiej w Skarszewach z dnia 19 grudnia 2019 r. w sprawie określenia szczegółowego sposobu konsultacji z radami działalności pożytku publicznego lub organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie projektów aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji.

Do projektu uchwały *wpłynęły / nie wpłynęły* uwagi.

Projekt został również pozytywnie zaopiniowany przez Gminną Komisję ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii w Skarszewach.

W ostatecznym kształcie program przedłożono Radzie Miejskiej w Skarszewach.

Załącznik
do Uchwały Nr .....
Rady Miejskiej w Skarszewach
z dnia .....

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA ROK 2023

Skarszewy, listopad 2023

Spis treści

I.	WSTĘP	9
II.	PODSTAWOWE POJĘCIA	11
III.	DIAGNOZA STANU PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH WYSTĘPUJĄCYCH W GMINIE SKARSZEWY	12
IV.	DOTYCHCZASOWA REALIZACJA PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII	19
V.	POSTANOWIENIA OGÓLNE PROGRAMU	21
VI.	ZADANIA PROBLEMOWE I SPOSÓB ICH REALIZACJI	23
VII.	ZASADY DZIAŁANIA GMINNEJ KOMISJI DS. ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII	27
VIII.	FINANSOWANIE I KOORDYNACJA PROGRAMU	29

I. WSTĘP

Podstawę prawną przyjęcia „Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2023 rok” stanowi:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz.U. 2021 r. poz. 1119 ze zm.).
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz.U. 2020 r. poz. 2050 ze zm.).
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 ze zm.).
4. Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (tj. Dz. U. z 2022 r., poz. 1608)
5. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz. U. z 2021 r. poz. 642).

Spośród licznych problemów społecznych, jakie występują w naszym kraju, problemy związane z alkoholem mają szczególne znaczenie. Konsumpcja alkoholu ma istotny wpływ na zdrowie fizyczne i psychiczne zarówno jednostek, jak i rodzin, a jej konsekwencje dotyczą nie tylko osób pijących szkodliwie, ale wpływają na całą populację. Nadużywanie alkoholu powoduje wiele szkód społecznych, tj. zakłócenia bezpieczeństwa publicznego, przestępczość, wypadki samochodowe, przemoc w rodzinie, ubóstwo i bezrobocie.

Uzależnienie od substancji psychoaktywnych także rodzi szereg problemów zdrowotnych dla człowieka. Mogą to być zaburzenia funkcjonowania poszczególnych narządów lub całego organizmu, nagłe i ostre, jak również przewlekłe zaburzenia psychiczne, a nawet śmiertelne zatrucia w wyniku przedawkowania. W rezultacie prowadzi to do obniżenia długości i jakości życia osoby uzależnionej, a także w wielkim stopniu wpływa na funkcjonowanie całej rodziny, zarówno w sferze emocjonalnej, jak i ekonomicznej.

Uzależnienia behawioralne, którymi skala zagrożenia rośnie, stają się bardzo poważnym problemem społecznym. Straty wynikające z uzależnienia są wielowymiarowe, dotyczą problemów funkcjonowania rodziny, zawodowego, edukacyjnego, ekonomicznego i konfliktów z prawem. Koszty opieki medycznej i społecznej (absencje chorobowe, straty ekonomiczne, świadczenia socjalne, ośrodki resocjalizacyjne dla osób, które naruszają prawo) są bardzo trudne do oszacowania, ale w Polsce samo leczenie to wydatki liczone obecnie w miliardach złotych.

Cechą uzależnień staje się ich współwystępowanie np. pracoholicy często sięgają po substancje pobudzające i narkotyki, osoby uzależnione od hazardu mają problem z alkoholem. Niepokojące jest zjawisko, że uzależnionymi stają się osoby coraz młodsze wiekowo, rośnie ryzyko uzależnień w okresie adolescencji, narasta problem wśród dzieci. W przypadku dzieci i młodzieży odnotowuje się szybsze przechodzenie od zachowań ryzykownych, fazy eksperymentów do uzależnienia, niż ma to miejsce w przypadku dorosłych.

Dlatego działania w zakresie zapobiegania problemom związanym z substancjami psychoaktywnymi, w tym alkoholem oraz z uzależnieniami behawioralnymi, a także ich rozwiązywanie powinny być przedmiotem szczególnej troski ze strony organów administracji samorządowej.

Art. 4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz **art. 10 ust. 1** ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, nakładają na gminę obowiązek prowadzenia działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, przeciwdziałaniem narkomanii oraz integracji społecznej osób uzależnionych. Do działań tych należą między innymi:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem od alkoholu i / lub innych substancji psychoaktywnych.
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i / lub narkomanii, pomocy psychologicznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i / lub narkomanii.
5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy napojów alkoholowych i zasad ich sprzedaży, określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dn. 26 października 1982 r. oraz postępowania przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Art. 9³ ust. 4 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, mówi o tym, że gmina przeznaczą środki z opłat z tytułu zaopatrzenia w napoje alkoholowe w opakowaniach o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml, na działania mające na celu realizację lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu.

Art. 18² ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi mówi o tym, że dochody z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych wykorzystywane mogą być wyłącznie na realizację gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, w tym zadań realizowanych przez placówkę wsparcia dziennego.

Realizacja powyższych zadań jest prowadzona w postaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów oraz Przeciwdziałania Narkomanii uchwalanego corocznie przez Radę Gminy Skarszewy (dalej zwane *Programem*).

Realizacja Programu będzie finansowana z wpływów uzyskanych za wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, jak również przychodów z opłat z tytułu zaopatrzenia w

napoje alkoholowe w opakowaniach o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml. Gmina realizując zadania własne z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, może powierzyć realizację wybranych zadań podmiotom zewnętrznym w trybie i na zasadach określonych w ustawie o zdrowiu publicznym.

II. PODSTAWOWE POJĘCIA

1. **Alkohol** to związki organiczne zawierające jedną lub więcej grup hydroksylowych. Potocznie „alkoholem” nazywa się alkohol etylowy czy etanol lub napój alkoholowy, który dzielimy na piwo, wino oraz alkohole spirytusowe. Według ustawy, w Polsce do napojów alkoholowych zaliczamy każdy produkt przeznaczony do spożycia, zawierający więcej niż 0,5% alkoholu etylowego.
2. **Narkotyk**, substancja psychoaktywna, środek odurzający, używka – to określenia o podobnym znaczeniu stosowane wymiennie w języku potocznym. W medycynie, psychologii aktualnie obowiązującym nazewnictwem jest substancja psychoaktywna. W medycynie „narkotykami” określa się te substancje psychoaktywne, które działają m.in. przeciwbólowo poprzez określone receptory mózgowe. Z kolei pojęcie narkomanii wywodzi się od słowa „narcos”, co oznacza odurzenie, senność, uśpienie.
3. **Substancja psychoaktywna** - substancja chemiczna (związek chemiczny) oddziałująca na ośrodkowy układ nerwowy przez bezpośredni wpływ na funkcje mózgu, czego efektem są czasowe zmiany postrzegania, nastroju, świadomości i zachowania. Substancje psychoaktywne:
  - wpływają na centralny układ nerwowy,
  - przyjmowane są w celu doznania przyjemności, zmiany świadomości, uzyskania określonego nastroju, przeżycia ekstremalnych doznań,
  - wpływają na organizm człowieka powodując w różnym stopniu zmiany psychiczne (np. euforię, zmieniony odbiór rzeczywistości, iluzje, omamy, zaburzenia pamięci) oraz fizyczne (np. wzrost ciśnienia krwi, przyspieszenie tętna, pobudzenie),
  - przewlekłe przyjmowane mogą prowadzić do uzależnienia, które często nazywane też jest narkomanią czy toksykomanią,
  - mają pochodzenie naturalne lub syntetyczne,
  - często, szczególnie w publikacjach popularnych są dzielone na tzw. narkotyki miękkie (jako bezpieczne, mało szkodliwe) oraz twarde (niebezpieczne, groźne). Za „narkotyk miękkiej” uznawana jest np. marihuana. Określenia te są mylące, nieprawdziwe, dają złudne poczucie bezpieczeństwa np. przy stosowaniu marihuany.

W Polsce obowiązuje podział substancji psychoaktywnych na trzy główne grupy:

- alkohol, opiaty, leki uspokajające i nasenne (działające głównie rozluźniająco, uspokajająco, nasennie),
  - kanabinole i inne substancje halucynogenne, lotne rozpuszczalniki (działające głównie euforycznie, powodujące omamy, urojenia),
  - kokaina i inne substancje stymulujące, nikotyna (działające pobudzająco, podwyższające nastrój).
4. **Uzależnienie** jest to kompleks zjawisk fizjologicznych, behawioralnych i poznawczych, wśród których zachowania związane z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych uzyskują wyraźną przewagę nad innymi, które były charakterystyczne dla danej osoby. Uzależnienie prowadzi do powstania wielu szkód, m. in. somatycznych, psychicznych i społecznych. Uzależnienie często kończy się śmiercią z powodu następstw zdrowotnych.

5. **Alkoholizm** polega na utracie kontroli nad ilością spożywanego alkoholu. Objawia się tym, że osoba uzależniona pije mimo nieprzyjemnych konsekwencji, jakie pojawiają się wraz z rozwojem uzależnienia. Jest to choroba, którą można i należy leczyć. Uzależnienie od alkoholu jest chorobą chroniczną, postępującą i potencjalnie śmiertelną. Nie jest możliwe całkowite jej wyleczenie, a jedynie zahamowanie narastania jej objawów i szkód zdrowotnych z nią związanych. Do podstawowych objawów uzależnienia od alkoholu, należą przede wszystkim: utrata kontroli nad piciem, robienie i mówienie rzeczy, których się żałuje, występowanie zespołów abstynencyjnych, koncentracja życia wokół alkoholu, zmiana tolerancji na alkohol, zaburzenia pamięci i świadomości, nawroty picia.
6. **Uzależnienie behawioralne** – tzw. czynnościowe, to zespół objawów związanych z utrwalonym, wielokrotnym powtarzaniem określonej czynności (lub grupy czynności) w celu uzyskania takich stanów emocjonalnych jak przyjemność, euforia, ulga, uczucie zaspokojenia.
7. **Profilaktyka** to działanie, które ma na celu zapobieganie pojawieniu się lub rozwojowi niekorzystnego zjawiska. Jest też jednym ze sposobów reagowania na zjawiska społeczne, które oceniane są jako szkodliwe i niepożądane. Ta ocena skłania do traktowania takich zjawisk w kategoriach zagrożeń i podejmowania wysiłków w celu ich eliminacji lub choćby ograniczenia.
Profilaktykę uzależnień określa się również jako zmniejszenie strat związanych z używaniem środków odurzających poprzez ograniczenie do minimum potencjalnych szkód, jakich mogą doznać osoby używające substancji psychoaktywnych. Poziomy profilaktyki:
  - profilaktyka uniwersalna kierowana do wszystkich w określonym wieku bez względu na stopień ryzyka wystąpienia zachowań problemowych lub zaburzeń psychicznych i dotycząca zagrożeń znanych, rozpowszechnionych w znacznym stopniu – np. przemocy czy używania substancji psychoaktywnych;
  - profilaktyka selektywna ukierunkowana na grupy zwiększonego ryzyka, wymagająca dobrego rozpoznania tych grup w społeczności lokalnej;
  - profilaktyka wskazująca kierowana do osób wysokiego ryzyka – to działania wymagające specjalistycznego przygotowania, polegające na terapii interwencji, bądź leczeniu osób z symptomami zaburzeń.
8. **Współuzależnienie** – utrwalona forma funkcjonowania w długotrwałej, trudnej i niszczącej sytuacji związanej z patologicznymi zachowaniami uzależnionego partnera, ograniczająca w sposób istotny swobodę wyboru postępowania, prowadząca do pogorszenia własnego stanu i utrudniająca zmianę własnego położenia na lepsze. Współuzależnienie może wystąpić również w relacjach między członkami rodziny, przyjaciółmi czy współpracownikami.

III. DIAGNOZA STANU PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH WYSTĘPUJĄCYCH W GMINIE SKARSZEWY

1. Opis gminy:

Gmina Skarszewy to gmina miejsko-wiejska położona w województwie pomorskim, w północnej części powiatu starogardzkiego. Siedzibą gminy jest miasto Skarszewy. W skład gminy, której powierzchnia wynosi 165,8 km² wchodzi 19 sołectw: Bączek, Bolesławowo, Bożepole Królewskie, Czarnocin, Demlin, Godziszewo, Jaroszewy, Junkrowy, Kamierowo,

Kamierowskie Piece, Koźmin, Malary, Mirowo Duże, Obozin, Pogódki, Szczodrowo, Więckowy, Wolny Dwór, Nowy Wiec. Gmina Skarszewy sąsiaduje z gminami: Liniewo, Nowa Karczma, Przywidz, Stara Kiszewa, Starogard Gdański, Tczew, Trąbki Wielkie i Zblewo.

2. Najważniejsze dane demograficzne:

Ludność gminy ogółem na koniec 2021 roku wynosiła 14 908 mieszkańców (spadek o 50 osób w stosunku do roku poprzedniego), z tego powyżej 17 roku życia – 11 454 (mniej o 34 osoby niż w 2020 roku). Gmina charakteryzuje się stosunkowo niskim wskaźnikiem zaludnienia i wynosi on 88 osób/km² w porównaniu do średniej krajowej, wynoszącej 122 osoby/km².

Podobnie jak w populacji ogólnopolskiej, można zaobserwować przewagę kobiet nad mężczyznami - w gminie na 100 mężczyzn przypada 105 kobiet.

Interesująca z punktu widzenia potencjalnych problemów społecznych, wydaje się być analiza ludności pod kątem struktury wieku. W 2021 roku w gminie Skarszewy odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym wynosił 16 %, czyli wynosił tyle samo co w ostatnim roku i jest znacznie niższy od wartości w wskaźnika w populacji ogólnopolskiej (23 %). Ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowiła natomiast 23 % populacji ogólnej i ma wyższy poziom niż w populacji ogólnopolskiej (18 %). Największy udział miały osoby w wieku produkcyjnym, których odsetek wynosił 61% mieszkańców gminy (59% w skali kraju). Warto zwrócić uwagę, że dane te kształtują się na podobnym poziomie w porównaniu do lat poprzednich, a tendencje są zbliżone do średnich krajowych.

3. Bezrobocie w gminie

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w gminie Skarszewy na koniec września 2022 wynosiła 287 osób (w tym 200 kobiet), co stanowi spadek o 103 osoby w stosunku do danych na koniec czerwca 2021 r., kiedy to liczba bezrobotnych wynosiła 390 osób. Warto też jednak pamiętać także o tzw. bezrobociu ukrytym, związanym z faktem, iż część niepracujących osób z terenu gminy nie jest rejestrowana w Urzędzie Pracy w Starogardzie Gdańskim.

Źródło danych: w pkt. 1-2 Główny Urząd Statystyczny, w pkt. 3 Powiatowy Urząd Pracy w Starogardzie Gdańskim

4. Problemy w obszarze pomocy społecznej

Rzeczywista liczba rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2019-2021.

Na przestrzeni lat 2019-2021 można zaobserwować utrzymywanie się na podobnym poziomie liczby rodzin korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej (wykres nr 1). W 2019 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skarszewach udzielił wsparcia 269 rodzinom. Rok później 251, a w 2021 r. 253 rodzinom.

Od dnia 1 października 2018 r. kryterium dochodowe dla osoby samotnie gospodarującej wynosiło 701,00 zł, a dla osoby w rodzinie 528,00 zł.

Wykres nr 1

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skarszewach.

Główne powody przyznania pomocy społecznej w latach 2019-2021.

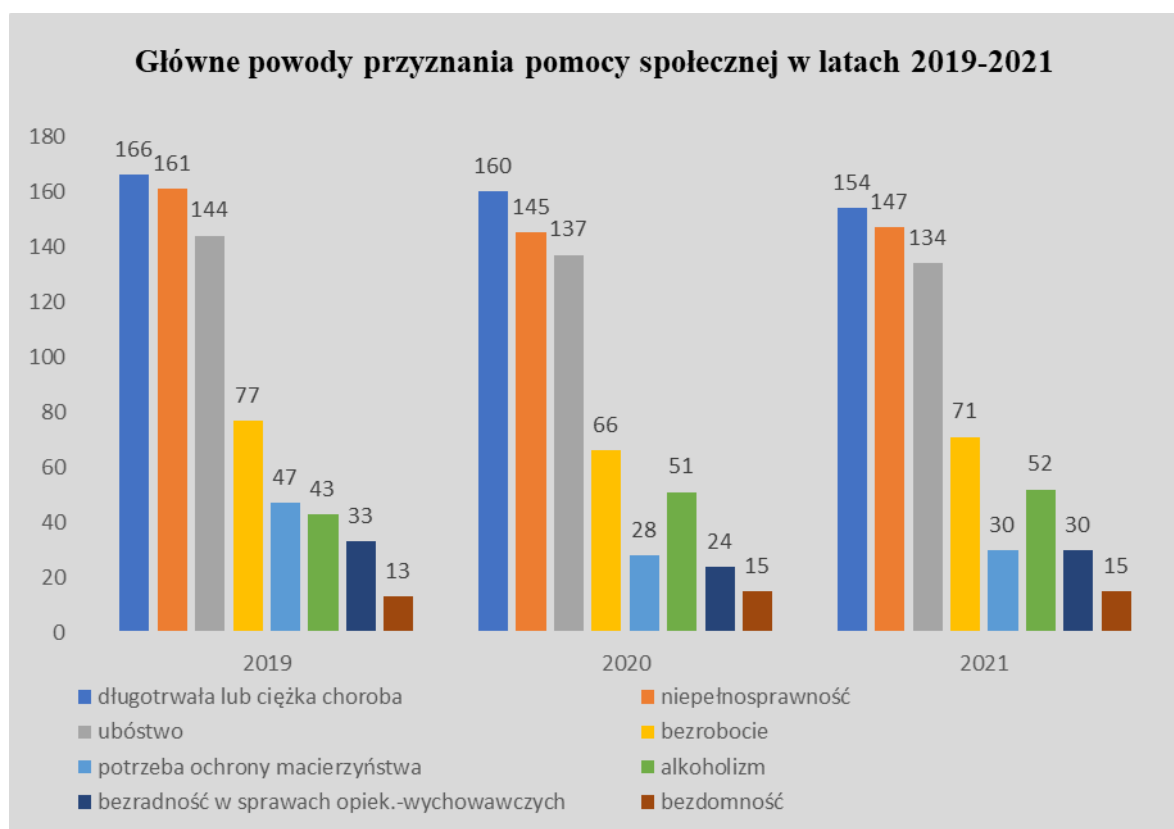
Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej (art. 7) pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, trudności w integracji cudzoziemców, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizmu lub narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Na wykresie nr 2 przedstawiono główne powody udzielenia pomocy w latach 2019-2021 przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skarszewach. Jest to długotrwała lub ciężka

choroba, niepełnosprawność, ubóstwo, bezrobocie, potrzeba ochrony macierzyństwa, alkoholizm itp.

W omawianym okresie można zauważyć, że kolejność występowania trudnych sytuacji życiowych nie ulega znacznej zmianie. Z powodu uzależnienia lub nadużywania alkoholu przez co najmniej jednego z członków rodziny w 2019 r. udzielono wsparcia 43 rodzinom, rok później 51, a w 2021 r. objęto pomocą 52 rodziny.

Wykres nr 2

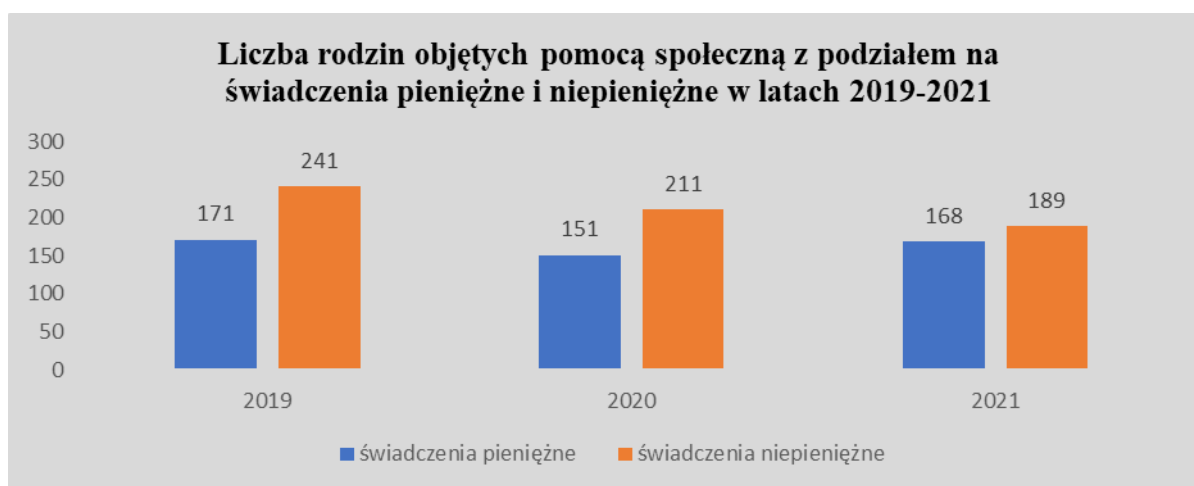
Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skarszewach.

Świadczenia (pieniężne i niepieniężne) przyznane rodzinom w ramach realizacji zadań zleconych i zadań własnych w latach 2019-2021.

Ustawa o pomocy społecznej (art. 36) dzieli świadczenia z pomocy społecznej na pieniężne i niepieniężne. Do świadczeń pieniężnych należy: zasiłek stały, okresowy, zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy, zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie, pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki, świadczenie pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla cudzoziemców, wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd. Natomiast do świadczeń niepieniężnych: praca socjalna, bilet kredytowany, składki na ubezpieczenie zdrowotne, składki na ubezpieczenia społeczne, pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie, sprawienie pogrzebu, poradnictwo specjalistyczne, interwencja kryzysowa, schronienie, posiłek, niezbędne ubranie, usługi opiekuńcze.

Świadczenia udzielane rodzinom w latach 2019-2021 z podziałem na pieniężne i niepieniężne realizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy w Skarszewach przedstawia wykres nr 3. W omawianych latach liczba rodzin objętych pomocą z podziałem na rodzaj udzielonej pomocy była zróżnicowana. Rodziny częściej korzystały ze świadczeń niepieniężnych. W 2019 r. 241 rodzin otrzymało pomoc niematerialną, rok później 211 rodzin. Natomiast w 2021 r. pomoc niepieniężną otrzymało 189 rodzin.

Wykres nr 3

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skarszewach.

Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej w latach 2019-2021.

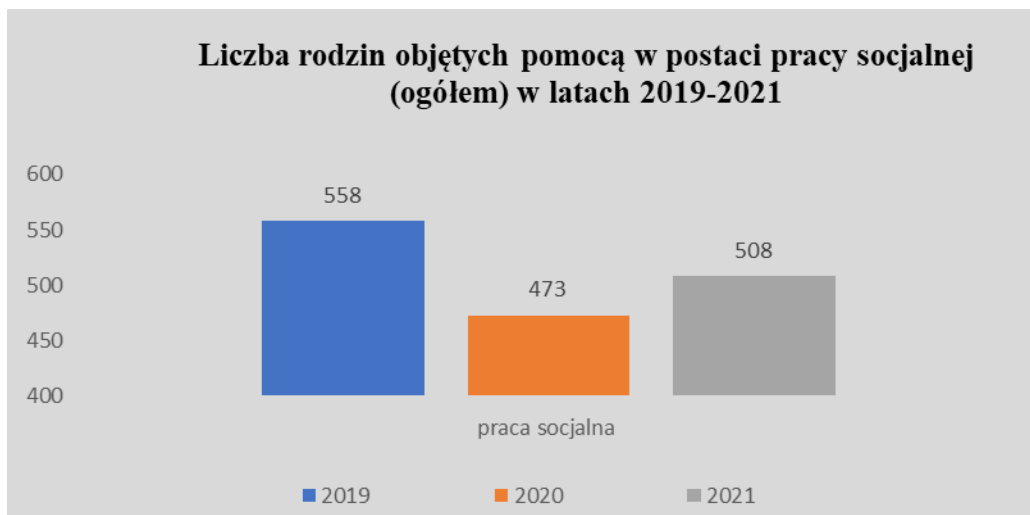
Wsparcie w postaci pracy socjalnej stanowi bardzo ważną rolę w pomocy społecznej świadczonej na rzecz klientów Ośrodka (wykres nr 4). Praca socjalna świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym, jak również na rzecz zapobiegania pogorszeniu się ich sytuacji. Celem pracy socjalnej jest umożliwienie, wspieranie lub wywołanie zmiany sposobu funkcjonowania osoby i rodziny oraz jej otoczenia, a także wzmacnianie potencjału osób i rodzin do przetrwania trudnych sytuacji życiowych.

W pracy socjalnej wykorzystuje się właściwe tej działalności metody i techniki, stosowane z poszanowaniem godności osoby i jej prawa do samostanowienia. Jest świadczona osobom i rodzinom bez względu na posiadany dochód.

W 2019 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skarszewach udzielił wsparcia w formie pracy socjalnej 558 rodzinom. W kolejnym roku liczba ta zmalała o 85 rodzin. W 2021 r. udzielono tej pomocy 508 rodzinom. Liczba rodzin korzystających z tej formy wsparcia różnicuje w poszczególnych latach w zależności od potrzeb, skali problemów i oczekiwań klientów.

Wykres nr 4

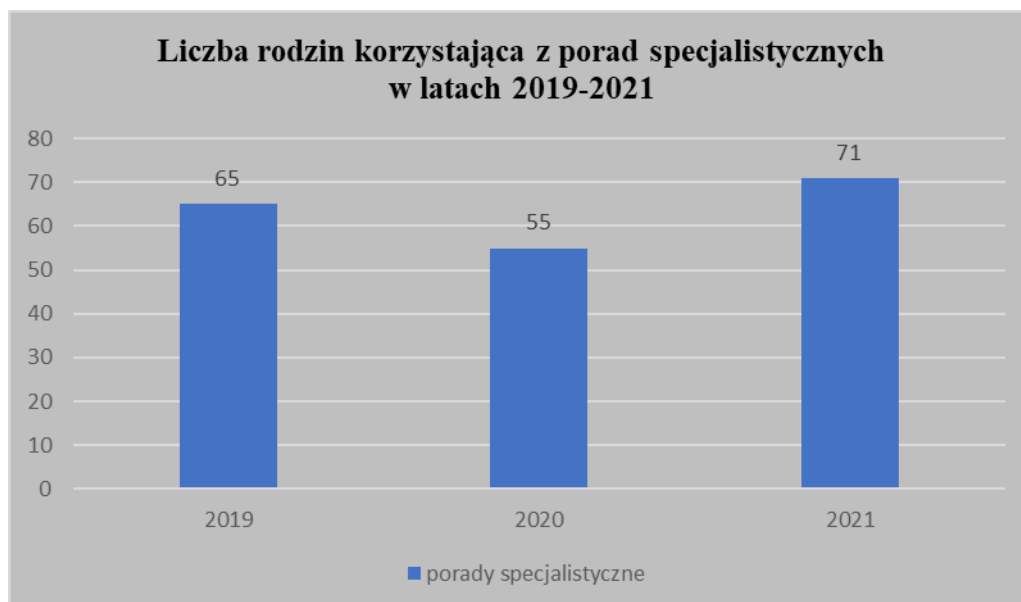
Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skarszewach.

Poradnictwo specjalistyczne w latach 2019-2021.

Wśród udzielanych form pomocy przez Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skarszewach istotną część stanowi wsparcie w postaci porad specjalistycznych, w szczególności prawnych, psychologicznych i rodzinnych (wykres nr 5). Jest świadczone osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoim problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód.

Liczba rodzin korzystających z tej formy wsparcia nieznacznie różnicuje w poszczególnych latach w zależności od potrzeb, oczekiwań i możliwości Ośrodka. W 2019 roku udzielono porad specjalistycznych 65 rodzinom. W kolejnym roku 55 rodzinom, natomiast w 2021 r. 71 rodzinom.

Wykres nr 5

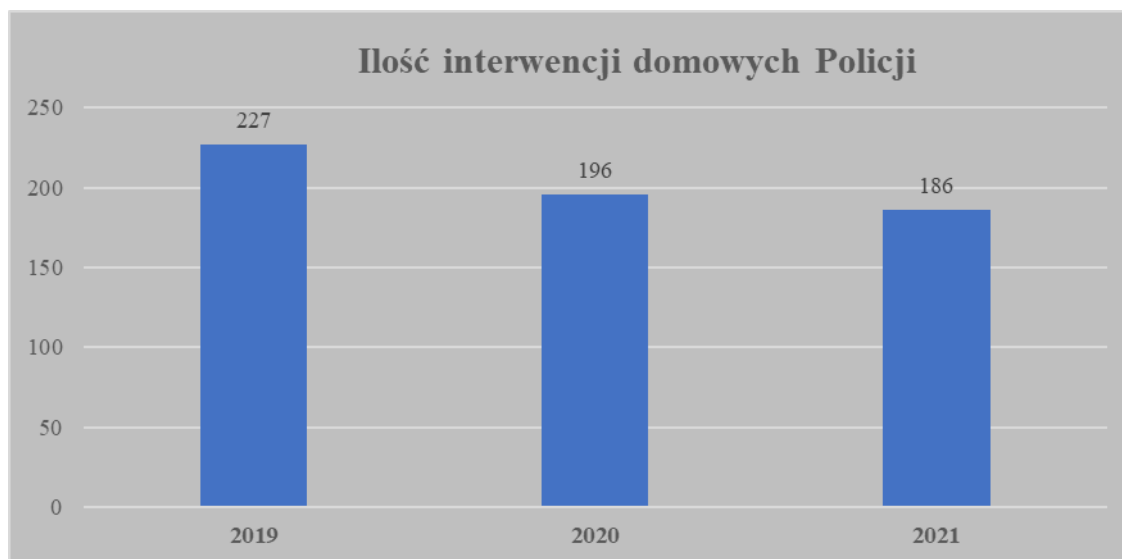

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skarszewach.

5. Problemy związane z bezpieczeństwem lokalnym

Ilość interwencji domowych podejmowanych przez Policję w latach 2019-2021 w ostatnich latach obniżyła się. Szczegółowe dane przedstawia poniższy rysunek.

Wykres nr 6

Źródło: Posterunek Policji w Skarszewach

Dominującą kategorią zarejestrowanych czynów karalnych w gminie Skarszewy, popełnionych pod wpływem alkoholu, było prowadzenie pojazdów na drodze publicznej w stanie nietrzeźwości. W 2021 roku zatrzymano 16 osób prowadzących w stanie nietrzeźwości i ilość ta spadła w stosunku do lat poprzednich (2019 – 17 osób, 2020 – 21 osób).

Spośród działań przestępczych zanotowanych w gminie, należy zwrócić szczególną uwagę na te, które dotyczą funkcjonowania rodziny i świadczą o jej dysfunkcjonalności, a co za tym idzie - konieczności kompensowania jej braków. Nierzadko pierwszy sygnał o tym, że w rodzinie dzieje się coś złego to wezwanie policji do tzw. awantury domowej przez sąsiadów lub uczestników zajścia.

W 2019 roku przeprowadzono 227 interwencji domowych i wszczęto 13 spraw znęcania się nad rodziną. W związku z powyższym prowadzonych było 11 Niebieskich Kart.

W 2020 roku ilość interwencji domowych przeprowadzonych przez policję wynosiła 196. Przeprowadzono 13 postępowań przygotowawczych z art. 207 par. 1 kk, czyli znęcania się nad rodziną. W 25 przypadkach prowadzono procedurę Niebieskiej Karty.

W 2021 roku przeprowadzono 186 interwencji domowych i prowadzono postępowanie w 8 przypadkach znęcania się nad rodziną. W związku z powyższym prowadzono procedurę 24 Niebieskich Kart.

Wśród zgłoszonych przypadków przemocy w rodzinie, zdecydowanie najczęściej pokrzywdzonymi są kobiety. Podobną zależność można zaobserwować także w ogólnopolskich statystykach. Z drugiej strony mężczyznom, którzy są ofiarami przemocy w rodzinie jest trudno przyznać się do bycia ofiarą i sięgnięcia po pomoc.

Ilość odnotowanych przypadków zażycia substancji psychoaktywnych w 2019 wyniosła 3 przypadki, w 2020 wyniosła 10, a w 2021 roku wyniosła 4 przypadki, co najprawdopodobniej oznacza raczej spadek wykrywalności, niż spożycia. Faktyczna liczba przypadków prawdopodobnie jest znacznie większa, lecz ciągle niewiele z nich jest zgłaszane przez społeczeństwo.

IV. DOTYCHCZASOWA REALIZACJA PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

1. Działalność Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii

W gminie działa Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii, będąca organem pomocniczym gminy w zakresie prowadzenia działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

Komisja zbiera się, rozpatrując na posiedzeniach różnorodne sprawy mieszczące się w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. W 2019 roku odbyło się 21 posiedzeń Komisji, w 2020 roku – 21, a w 2021 zorganizowano 20 takich posiedzeń. W ramach realizacji zadań członkowie Komisji podejmują rozmowy z osobami mającymi lub mogącymi mieć problem związany z nadużywaniem alkoholu oraz zajmują się otrzymanymi wnioskami o leczenie odwykowe. Komisja wykonywała swoje zadania nieprzerwanie w 2021 roku pomimo ograniczeń związanych z pandemią COVID-19, spotkania odbywały się w formie stacjonarnej z zachowaniem reżimu sanitarnego.

W 2019 roku do Komisji wpłynęło 14 nowych wniosków o leczenie odwykowe, na badania i do sądu skierowano sprawy 8 osób. W 2020 wpłynęło 13 nowych wniosków, 10 osób skierowano na badania jednorazowe i 2 do sądu. W 2021 roku do Komisji wpłynęło 16 wniosków o leczenie odwykowe, skierowano 10 osób na jednorazowe badania, a 7 do sądu.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przeprowadza także kontrole punktów sprzedaży alkoholu dotyczące przestrzegania zasad i warunków korzystania

z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. W 2019 roku przeprowadzono 20 kontroli, w 2020 roku Komisja przeprowadziła 5 kontroli, a w 2021 roku - 6 kontroli.

W toku posiedzeń Komisja wydaje również postanowienia opiniujące lokalizację punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży, w związku z czym wykonała w trakcie 2021 roku 9 wizji lokalnych.

2. Działalność w zakresie profilaktyki, zwiększania dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i ich rodzin.

W 2021 roku w ramach realizacji Programu przeprowadzono konkursy zgodnie z ustawą z dnia 11 września 2015 roku o zdrowiu publicznym i zawarto umowy z następującymi podmiotami realizującymi zadania określone przez Program:

1. Przychodnią Leczenia Uzależnień w Starogardzie Gdańskim, w ramach którego świadczone jest wsparcie w formie:
  - a) pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków
  - b) pomocy psychospołecznej i prawnej dla rodzin, w których występują problemy związane z uzależnieniem od alkoholu i narkotyków
  - c) prowadzenie działalności informacyjnej oraz edukacyjnej dla dzieci i młodzieży.
2. Centrum Pomocy Dzieciom Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę w Starogardzie Gdańskim udzielającym specjalistycznej pomocy psychologiczno-pedagogicznej i prawnej dzieciom krzywdzonym i ich niekrzywdzącym rodzicom.
3. Psychologiem świadczącym pomoc psychologiczną w Centrum Wspierania Rodziny w Skarszewach dla rodzin z problemami społecznymi.
4. Stowarzyszeniem Wspierania Inicjatyw Oświatowo-Wychowawczych im. Teresy Kras, która zorganizowała wypoczynek letni dla dzieci uczęszczających na zajęcia opiekuńczo wychowawcze (o których poniżej).
5. Fundacją Nowe Horyzonty, która przeprowadziła cykl warsztatów profilaktycznych we wszystkich szkołach podstawowych na terenie gminy Skarszewy.

Na terenie gminy pomoc świadczona jest również w formie organizacji zajęć opiekuńczo-wychowawczych dla 3 grup dzieci przejawiających symptomy niedostosowania społecznego, zaburzeń zachowania, trudności adaptacyjnych przy szkołach podstawowych w Skarszewach, Pogódkach oraz w Szczodrowie. W 2021 roku opiekę nad dziećmi sprawowało 3 wychowawców zatrudnionych na podstawie umowy zlecenia. Dla dzieci są organizowane zajęcia pozalekcyjne 2 razy w tygodniu w trakcie roku szkolnego, finansowane są kolonie/obozy stanowiące integralną część całorocznej pracy profilaktycznej oraz profilaktyczne działania integracyjne/rówieśnicze, w tym również sportowe.

Wśród działań profilaktycznych podejmowanych na przełomie ostatnich lat w gminie Skarszewy, należy wymienić również dofinansowanie wydarzeń lokalnych, organizacja i finansowanie wydarzeń kulturalnych z elementami profilaktycznymi oraz programów rekomendowanych przez PARPA.

Szczególnie cenne są programy profilaktyczne realizowane na rzecz dzieci i młodzieży gminnych szkół. Dzięki nim młodzi ludzie mają szanse wypracowania właściwych postaw wobec używek takich jak papierosy, alkohol czy narkotyki.

V. POSTANOWIENIA OGÓLNE PROGRAMU

1. **Realizator programu:** Urząd Miejski w Skarszewach (UM) poprzez Koordynatora Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii pełniącego jednocześnie funkcję sekretarza Komisji (Koordynator).
2. **Współrealizatorzy:**
  - a) Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii (GKRPAiN)
  - b) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (GOPS)
  - c) Policja
  - d) Gminne placówki oświatowe i wychowawcze
  - e) Placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży
  - f) Gminny Ośrodek Zdrowia (GOZ)
  - g) Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji (GOSiR)
  - h) Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteka Publiczna (GOKiBP)
  - i) Organizacje pozarządowe, kościoły oraz inne podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (NGO)
  - j) Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Skarszewach
  - k) Placówki lecznicze i terapeutyczne
  - l) Inne podmioty, których działalność związana jest z profilaktyką i pozostałymi zagadnieniami objętymi programem (Inne podmioty)
3. **Czas realizacji programu:** od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r.
4. **Odbiorcy programu:**
  - a) Dzieci i młodzież, rodzice, nauczyciele, reprezentanci innych grup społecznych.
  - b) Osoby zagrożone lub mające czynny kontakt z alkoholem i innymi substancjami psychoaktywnymi, bądź uzależnieniami behawioralnymi oraz osoby współuzależnione.
  - c) Osoby dotknięte przemocą.
5. **Cele programu:**

Realizacja ustaw o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi oraz przeciwdziałania narkomanii, a w szczególności zmniejszenie liczby osób nadużywających i uzależnionych od substancji psychoaktywnych, w tym alkoholu oraz zachowań, jak i podniesienie progu inicjacji alkoholowej i / lub narkotykowej poprzez:

  - a) Promowanie postaw społecznych ważnych dla profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, uzależnień behawioralnych i narkomanii.
  - b) Zwiększenie wiedzy młodzieży i dorosłych w zakresie tematyki uzależnień od substancji psychoaktywnych, w tym alkoholu oraz uzależnień behawioralnych.

- c) Zmniejszenie rozmiarów naruszeń prawa na rynku alkoholowym.
- d) Zapobieganie powstawaniu nowych problemów społecznych na terenie gminy oraz zmniejszenie rozmiarów już istniejących.
- e) Zmianę postaw i postępowanie społeczności lokalnej wobec problemów w zakresie tematyki uzależnień od substancji psychoaktywnych, w tym alkoholu oraz uzależnień behawioralnych.

6. **Zadania programu:**

Realizacja zadań Gminy z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom od substancji psychoaktywnych zgodnie z **Narodowym Programem Zdrowia na lata 2021-2025**, które obejmują zintegrowane przeciwdziałania uzależnieniom i specyficzne zadania z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym:

a) ***Edukacja zdrowotna i profilaktyka uzależnień***

Edukacja zdrowotna i profilaktyka uzależnień (uniwersalna, selektywna, wskazująca) realizowana zgodnie z wynikami badań naukowych (w tym epidemiologicznych) oraz dobrą praktyką w dziedzinie przeciwdziałania uzależnieniom – od alkoholu lub/i narkotyków, a także behawioralnym.

b) ***Monitorowanie i badania***

Monitorowanie i badania problematyki związanej z sytuacją epidemiologiczną w zakresie używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP, spożywania alkoholu, z uwzględnieniem monitorowania poziomu i struktury spożycia oraz dostępności alkoholu.

c) ***Edukacja kadr***

Edukacja kadr (w tym szkolenia) uczestniczących w realizacji zadań z zakresu profilaktyki uzależnień – od alkoholu lub/i narkotyków, a także behawioralnych.

d) ***Realizacja Programów Rekomendowanych***

Poszerzanie i udoskonalanie oferty oraz wspieranie realizacji programów profilaktyki o naukowych podstawach lub o potwierdzonej skuteczności, w szczególności zalecanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego.

e) ***Pomoc dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i ich rodzin***

Poszerzanie i podnoszenie jakości oferty pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczo-wychowawczej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i ich rodzin.

f) ***Pomoc dla osób doznających przemocy w rodzinie***

Zwiększenie dostępności i podniesienie jakości specjalistycznej pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie.

g) ***Redukcja szkód i leczenie osób uzależnionych oraz ich bliskich***

Redukcja szkód, leczenie, rehabilitacja i reintegracja społeczna osób uzależnionych oraz ich bliskich.

h) ***Zwiększanie skuteczności w przestrzeganiu prawa dotyczącego napojów alkoholowych***

Zwiększanie skuteczności w przestrzeganiu prawa w zakresie produkcji, dystrybucji, sprzedaży, promocji oraz spożywania napojów alkoholowych.

VI. ZADANIA PROBLEMOWE I SPOSÓB ICH REALIZACJI

1. Edukacja zdrowotna i profilaktyka uzależnień:

- a) Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych, w tym kampanii edukacyjnych/programów profilaktycznych dotyczących ryzyka szkód wynikających ze spożywania alkoholu, używania narkotyków, stosowania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP, związanych z problematyką uzależnień behawioralnych.
- b) Prowadzenie na terenie szkół programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, angażując jednocześnie nauczycieli.
- c) Wspieranie działań profilaktycznych polegających na organizowaniu lokalnych wydarzeń profilaktycznych o charakterze rozrywkowym, artystycznym, sportowym itp. skierowanych głównie dla dzieci i młodzieży.
- d) Organizowanie i finansowanie programów profilaktycznych dla dorosłych mieszkańców Gminy.
- e) Poszerzenie i udoskonalenie oferty działań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, skierowanych do dzieci i młodzieży przez:
  - prowadzenie zajęć rekreacyjno-sportowych
  - prowadzenie zajęć edukacyjno-rozwojowych (warsztaty taneczne, muzyczne, teatralne itp.)
  - prowadzenie profilaktycznych działań integracyjnych/rówieśniczych
  - inne działania uzasadnione potrzebami/aktualną sytuacją.
- f) Wspomaganie organizacji społecznych, sportowych, szkolnych propagujących w swoich programach profilaktykę dotyczącą alkoholu, narkotyków i uzależnień behawioralnych.
- g) Wspieranie finansowe i organizacyjne podmiotów zajmujących się problematyką profilaktyki alkoholowej, narkomanii oraz uzależnień behawioralnych.

Realizatorzy: UM/Koordinator, NGO, Gminne placówki oświatowe i wychowawcze, GOPS, GOKiBP, GOSiR, Inne podmioty

Wskaźniki realizacji:

Wskaźnik	Wartość	Źródło
Liczba uczniów objęta działaniami profilaktycznymi	100	Sprawozdanie z realizacji Programu
Liczba osób dorosłych (rodzice, opiekunowie) objęta wsparciem działaniami profilaktycznymi	50	Sprawozdanie z realizacji Programu

2. Monitorowanie i badania:

- a) Przeprowadzenie diagnozy problemów społecznych, w szczególności z zakresu uzależnień na terenie miasta i gminy Skarszewy.

Realizatorzy: UM/Koordinator, GKRPAiN, Inne podmioty

Wskaźniki realizacji:

Wskaźnik	Wartość	Źródło
Liczba uczniów objęta badaniami	500	Opracowana diagnoza problemów społecznych
Liczba osób dorosłych objęta badaniami	150	Opracowana diagnoza problemów społecznych

3. Edukacja kadr:

- a) Podnoszenie kwalifikacji oraz udział w ogólnopolskich kampaniach edukacyjnych osób z terenu gminy Skarszewy (nauczycieli, pedagogów, psychologów, opiekunów i innych), których praca wiąże się z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych, w tym alkoholu oraz behawioralnych.
- b) Podnoszenie kwalifikacji członków Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii m.in. poprzez udział w szkoleniach, seminariach, konferencjach, kursach, warsztatach, studiach i innych formach edukacji.

Realizatorzy: UM/Koordynator, GKRPAiN, GOPS, Placówki lecznicze i terapeutyczne, Gminne placówki oświatowe i wychowawcze, NGO, Inne podmioty

Wskaźniki realizacji:

Wskaźnik	Wartość	Źródło
Liczba osób zwiększających kompetencje zawodowe w ramach Programu	5	Sprawozdanie z realizacji Programu

4. Realizacja programów rekomendowanych:

- a) Realizacja programów profilaktycznych rekomendowanych przez odpowiednio przygotowanych realizatorów – lokalnych lub zewnętrznych.

Realizatorzy: UM/Koordynator, GOPS, Gminne placówki oświatowe i wychowawcze, NGO, Inne podmioty

Wskaźniki realizacji:

Wskaźnik	Wartość	Źródło
Liczba uczniów objęta rekomendowanymi programami profilaktycznymi	50	Sprawozdanie z realizacji Programu
Liczba osób dorosłych (rodzice, opiekunowie) objęta rekomendowanymi programami profilaktycznymi	15	Sprawozdanie z realizacji Programu

5. Pomoc dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i ich rodzin:

- a) Prowadzenie zajęć opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci i młodzieży pochodzących z rodzin dysfunkcyjnych, w których występują problemy związane z uzależnieniami,
- b) Wspieranie działań w zakresie organizacji zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży z wykorzystaniem elementów programów profilaktycznych,
- c) Organizacja różnych form wypoczynku dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych stanowiące integralną część całorocznej pracy profilaktycznej.

Realizatorzy: UM/Koordynator, NGO, Gminne placówki oświatowe i wychowawcze, GOSiR, GOKiBP, Inne podmioty

Wskaźniki realizacji:

Wskaźnik	Wartość	Źródło
Liczba dzieci i młodzieży uczestnicząca w zajęciach opiekuńczo-wychowawczych	75	Sprawozdanie z realizacji Programu
Liczba dzieci i młodzieży uczestnicząca w wypoczynku	45	Sprawozdanie z realizacji Programu

Uwaga: W 2023 roku planowane jest uruchomienie 2 kolejnych grup przy szkołach podstawowych w Godziszewie i Więckowach, dla których będą organizowane zajęcia opiekuńczo-wychowawcze.

6. Pomoc dla osób doznających przemocy w rodzinie:

- a) Udzielenie specjalistycznej pomocy psychologiczno-pedagogicznej i prawnej dzieciom krzywdzonym i ich niekrzywdzącym rodzicom.
- b) Podejmowanie wspólnych działań służb i instytucji stosujących procedury „Niebieskiej Karty” – Policji, Służby Zdrowia, Oświaty, Prokuratury, Zespołu Interdyscyplinarnego.

Realizatorzy: UM/Koordynator, GKRPAiN, GOPS, NGO, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Skarszewach, Inne podmioty

Wskaźniki realizacji:

Wskaźnik	Wartość	Źródło
Liczba konsultacji (psychologicznych, psychiatrycznych lub prawnych)	50	Sprawozdanie z realizacji umowy w systemie Witkac
Liczba osób biorących udział w konsultacjach	5	Sprawozdanie z realizacji umowy w systemie Witkac

7. Redukcja szkód i leczenie osób uzależnionych oraz ich bliskich:

- a) Praca Komisji ds. Rozwiązywania i jej obsługa administracyjno-biurowa w zakresie:
  - Podejmowania rozmów i motywowanie skierowanych do dobrowolnego leczenia odwykowego oraz podjęcia terapii.

- Podejmowania działań interwencyjnych mobilizujących osoby uzależnione od alkoholu do dobrowolnego leczenia.
  - Kierowania osób uzależnionych na jednorazowe badania stwierdzające uzależnienie, a także wniosków do sądu o przymusowe leczenie w stosunku do osób, które odmówiły dobrowolnego leczenia na podstawie zgromadzonej dokumentacji.
- b) Zapewnienie pomocy psychologicznej i terapeutycznej osobom uzależnionym oraz zapewnienie wsparcia ich rodzinom.
  - c) Zwiększenie dostępności do terapii uzależnień od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz rehabilitacji dla osób uzależnionych oraz zagrożonych uzależnieniem.
  - d) Ułatwienie osobom uzależnionym od alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych udziału w programach terapeutycznych.
  - e) Informowanie osób uzależnionych o istniejących placówkach terapeutycznych.
  - f) Kierowanie osób potrzebujących pomocy do wyspecjalizowanych przychodni leczenia uzależnień, punktów konsultacyjnych, placówek udzielających pomocy krzywdzonym dzieciom w związku z nadużywaniem napojów alkoholowych lub innych substancji psychoaktywnych.

Realizatorzy: UM/Koordinator, GKRPAiN, NGO, GOZ, GOPS, placówki lecznicze i terapeutyczne, Inne podmioty

Wskaźniki realizacji:

Wskaźnik	Wartość	Źródło
Liczba sesji terapeutycznych w wyspecjalizowanej placówce leczenia uzależnień	100	Sprawozdanie z realizacji umowy w systemie Witkac
Liczba osób biorących udział w sesjach terapeutycznych w Skarszewach	50	Sprawozdanie z realizacji umowy w systemie Witkac
Liczba godzin funkcjonowania punktu konsultacyjnego	200	Sprawozdanie z realizacji Programu
Liczba spotkań Komisji	20	Sprawozdanie z realizacji Programu

8. Zwiększanie skuteczności w przestrzeganiu prawa dotyczącego napojów alkoholowych:

- a) Organizowanie szkoleń instruktazowych dla sprzedawców napojów alkoholowych.
- b) Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego, w tym:
  - Kontrola obiektów handlowych pod kątem realizacji zapisów ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
  - Kontrola obiektów handlu detalicznego i zakładów gastronomicznych w zakresie sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom nietrzeźwym lub niepełnoletnim, jak również na kredyt lub pod zastaw.

- Występowanie w charakterze oskarżyciela publicznego w sprawach sądowych związanych z nadużywaniem napojów alkoholowych jak również z nieprzestrzeganiem przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Realizatorzy: UM/Koordinator, GKRPAiN, Policja, Inne podmioty

Wskaźniki realizacji:

Wskaźnik	Wartość	Źródło
Liczba przeszkolonych sprzedawców napojów alkoholowych	0	Sprawozdanie z realizacji umowy
Liczba skontrolowanych punktów sprzedaży napojów alkoholowych	5	Sprawozdanie z realizacji programu

Uwaga: Szkolenie sprzedawców napojów alkoholowych jest przeprowadzane raz na kilka lat. Ostatnie miało miejsce w 2022 roku, kolejne planowane jest na rok 2024 lub 2025.

VII. ZASADY DZIAŁANIA GMINNEJ KOMISJI DS. ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII

1. Osobą bezpośrednio odpowiedzialną w gminie za działania w obszarze rozwiązywania problemów alkoholowych jest **Koordinator Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii** pełniący jednocześnie funkcję **Sekretarza Komisji**. Do jego zadań należy diagnozowanie, planowanie, realizacja oraz koordynacja wszelkich działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniami. Koordinator współpracuje z lokalnymi realizatorami zadań w zakresie profilaktyki uzależnień, do których należą m.in. placówki oświatowe i wychowawcze.
2. **Zadania Gminnej Komisji Rozwiązywania ds. Problemów Alkoholowych i Narkomanii:**
  - a) Inicjowanie działań lokalnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz związanych z innymi uzależnieniami.
  - b) Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących zasad promocji i reklamy oraz sprzedaży i podawania napojów alkoholowych określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
  - c) Opiniowanie projektu Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii oraz sprawozdań z jego realizacji.
  - d) Podejmowanie czynności, zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.
  - e) Kierowanie na badanie przez biegłych, w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego.

- f) Podejmowanie interwencji wobec rodziny dotkniętej przemocą w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”.
- g) Opiniowanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży lub poza miejscem sprzedaży o zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami Rady Miejskiej, o których mowa w art. 12 ust. 1 i 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi na podstawie prowadzonych wizji lokalnych.
- h) Kontrolowanie na podstawie upoważnienia Burmistrza Skarszew przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
- i) Podnoszenie kwalifikacji z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych poprzez uczestnictwo w szkoleniach, kursach, konferencjach i innych formach edukacji.

3. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii.

- a) Wynagrodzenie Członków Komisji określa się na podstawie kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalonego *Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 września 2022 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2023 r.* (Dz.U. z 2022 r. poz. 1952) w sposób następujący:
  - Przewodniczący komisji – 47%
  - Sekretarz komisji – 40%
  - Członkowie komisji – 27%
- b) Wynagrodzenie dla członków komisji przysługuje za każdy przepracowany miesiąc i jest płatne z dołu.
- c) Wynagrodzenie członków komisji obejmuje całokształt pracy związanej z wykonywaniem działań i czynności.
- d) Podstawę wypłaty wynagrodzeń stanowi podpisana przez Przewodniczącego Komisji lub Sekretarza Komisji lista wypłat za dany miesiąc wraz z kopiami list obecności.
- e) Wynagrodzenie wypłacane będzie przelewem na wskazane konto osobiste.

4. Tryb i zasady pracy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii.

- a) Członkowie Komisji zbierają się nie mniej niż jeden raz w miesiącu. Posiedzenia poświęcone są na: przeprowadzanie rozmów z osobami uzależnionymi od alkoholu oraz członkami ich rodzin, kontrole sklepów w zakresie przestrzegania przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi lub realizację zadań bieżących wynikających z pracy komisji.
  - b) Zadania Komisji członkowie mogą wykonywać w zespołach tematycznych co najmniej 2 - osobowych.
  - c) Członkom Komisji przysługuje zwrot kosztów poniesionych z tytułu podróży służbowych dotyczących szkoleń oraz wyjazdów związanych z wykonywaniem zadań komisji. Członkowie Komisji korzystają z delegacji na zasadach jak inni pracownicy Urzędu Miejskiego w Skarszewach.
  - d) Zwrot kosztów podróży nastąpi na podstawie polecenia wyjazdu służbowego ze środków finansowych określonych w harmonogramie zadań, przelewem na konto członka Komisji.
5. Szczegółowy zakres zadań, organizację i tryb działania Komisji określa Regulamin Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii w Skarszewach, będący załącznikiem do Zarządzenia Burmistrza Skarszew nr 115/WFE/2020 z dnia 9 lipca 2020 r.

VIII. FINANSOWANIE I KOORDYNACJA PROGRAMU

1. Środki finansowe przeznaczone na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii pochodzą z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, które wnoszone są na rachunek Gminy przez właścicieli punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych oraz przychodów z opłat z tytułu zaopatrzenia w napoje alkoholowe w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml i nie mogą być przeznaczone na inne cele.
2. Na realizację programu planuje się kwotę **420 000 zł (340 000 zł** z tytułu opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych i **80 000 zł** z opłat z tytułu zaopatrzenia w napoje alkoholowe w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml), w tym na rzecz:
  - a) **Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w kwocie 395 000 zł;**
  - b) **Przeciwdziałania Narkomanii w kwocie 25 000 zł.**
3. Informacje o wysokości środków finansowych przeznaczonych na realizację poszczególnych zadań określonych w programie zawiera Uchwała Budżetowa Gminy.
4. Wydatki na zadania zawarte w programie klasyfikuje się w budżecie gminy: dział **851 – Ochrona Zdrowia**, rozdział **85154 – Przeciwdziałanie alkoholizmowi** i rozdział **85153 – Zwalczanie narkomanii**.
5. Burmistrz Skarszew sprawuje na bieżąco nadzór nad realizacją Programu i podejmuje niezbędne działania zmierzające do osiągnięcia wyznaczonych celów.
6. Po zakończeniu roku objętego Programem, Koordynator we współpracy z realizatorami zadań przygotowuje sprawozdanie z realizacji Programu. Dokument ten po zaopiniowaniu przez Gminną Komisję ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii i zatwierdzeniu przez Burmistrza, przedkładany jest Radzie Miejskiej w terminie do **31 maja** roku następującego po roku objętym sprawozdaniem.